

Российского государственного военно-исторического архива (РГВИА), Российского государственного исторического архива (РГИА), «Бухарестский мирный договор (1812)»; Бухарестский мир 1812 г. – прорыв России на Балканы (*Е.П. Кудрявцева*)

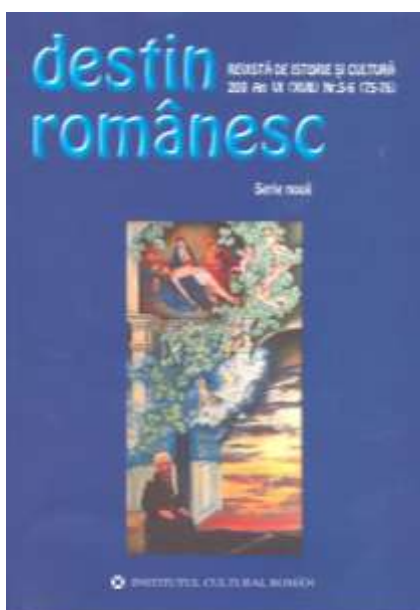
(Arhivele istorico-militare ale statului din Rusia, Arhivele istorice ale Statului din Rusia, Tratatul de pace de la București (1812), cu prefața *Pacea de la București din 1812 – pătrunderea Rusiei către Balcani*, de E. P. Kudriavțeva, colecție de documente publicate în format electronic),

<http://www.rusarchives.ru/publication/buharestsky-mir/catalogue.html>

Cu prilejul împlinirii a două veacuri de la semnarea tratatului de pace care a încheiat războiul dintre anii 1806-1812 între Imperiul Țarist și Sublima Poartă, act semnat la 16/28 mai 1812 la București, destoinica și vrednica cercetătoare Elena Petrovna Kudriavțeva în fruntea unui colectiv de cercetători a publicat fotocopiile unei serii de 25 de acte originale. Toate aceste documente publicate, păstrate în arhivele rusești, au apărut acum pentru întâia dată într-un ansamblu coerent și complex. Ele explică mentalitatea țarului Alexandru I în legătură cu acel război. Lupta, ca și războiul încheiat prin pacea de la Kuciuk Kainargi (1774), este arătată ca o necesitate pentru țarism prin intermediul ideologiei panslavismului și a credinței în confesiunea ortodoxă a populației din Europa de răsărit. Astfel, folosind credința ortodoxă, țarul urmărea să cucerească întreg sud-estul Europei. Documentele reprezintă o dovadă a îmbrăcării politicii expansioniste a Petrogradului în haina credinței în ortodoxie. Utilizând această credință a majorității populației din Peninsula Balcanică, țarul Alexandru I voia să apară ca un simbol al cuceririi „celei de-a doua Rome”, Istanbulul. Documentele sunt astfel semnificative pentru dezvăluirea adevăratului caracter al războiului.

Actele, accesibile și pe site-ul <http://www.rusarchives.ru/publication/buharestsky-mir/catalogue.html> dau posibilitatea cercetătorului să citească textele în original, să înțeleagă nuanțele, să descifreze semnăturile conducătorilor de state. Este un bun câștigat față de publicarea actelor tipărite și ele pline de parfumul epocii când au fost semnate.

Radu Ștefan Vergatti

Gheorghe Negru, *Limba română și politica de rusificare în Basarabia/Romanian language and the politics of russification in Bessarabia*, în „Destin Românesc” (serie nouă), Revistă de istorie și cultură, 2011, An VI (XVII), Nr. 5-6 (75-76), Institutul Cultural Român, Chișinău

În cei peste zece ani de existență, revista „Destin Românesc” s-a afirmat ca o valoroasă publicație în care sunt prezentate rezultate ale cercetării științifice despre istoria și cultura Basarabiei. Începând din anul 2006 revista apare într-o serie nouă, la Chișinău, având o periodicitate trimestrială și grupând contribuții diverse provenite din mediul academic basarabean.

În contextul împlinirii a 200 de ani de la semnarea Tratatului de pace de la București dintre Rusia și Poarta Otomană (16/26 mai 1812), tratat în urma căruia teritoriul Moldovei de la est de Prut, numit și Basarabia, a fost anexat de Imperiul Rus, revista „Destin Românesc” a publicat o ediție specială bilingvă *Limba română și politica de rusificare în Basarabia/Romanian language and the politics of russification in Bessarabia*, aparținând istoricului chișinăuean dr. Gheorghe Negru, cercetător științific al Institutului de Istorie, Stat și Drept al Academiei de Științe a Republicii Moldova, redator-șef al revistei „Destin Românesc”, președinte a.i. al Asociației Istoricilor din Republica Moldova.

Volumul conține un număr de 119 documente selecționate din fondurile Arhivei Istorice de Stat a Rusiei (AISR) din Sankt-Petersburg și din cele ale Arhivei Naționale a Republicii Moldova (ANRM) din Chișinău. În cea mai mare parte inedite, documentele reflectă etapele de bază și evoluția politicii Imperiului

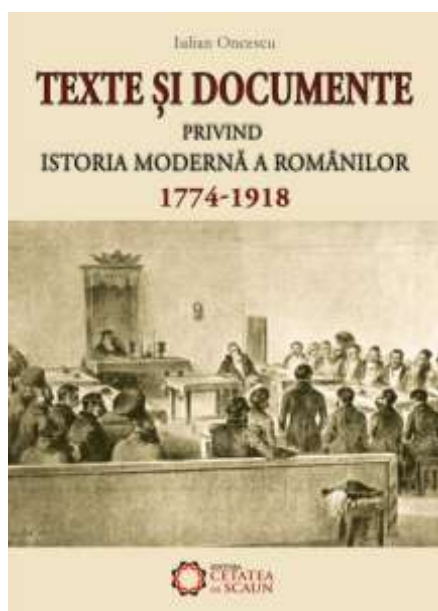
Rus față de limba română din Basarabia. Actul din 1812 a fost începutul unui calvar cu consecințe grave în timp. Inițial, Basarabia s-a bucurat, ca și celelalte teritorii neruse, dar într-un mod diferit de fiecare dintre ele, de o autonomie limitată, garantându-i-se formal respectarea tradițiilor, utilizarea „legilor locale” și a limbii române în administrație și judecătoria. După numirea în anul 1823 a lui M. Voronțov în funcția de guvernator general al Novorosiei și rezident plenipotențiar al Basarabiei, articolele Regulamentului din 1818 referitoare la funcționarea limbii române și la autogovernarea Basarabiei au fost neglijate și, treptat, anulate. În 1824, limba rusă devine unica limbă de lucru a administrației din Basarabia. Politica micilor „cedări” s-a manifestat atât pe timpul țarului Nicolae I, cât și în primul deceniu de domnie al țarului Alexandru al II-lea (1855-1881).

Unirea Principatelor Române și formarea statului național român modern, la sfârșitul anilor `50 – începutul anilor `60 ai secolului XIX a coincis cu consolidarea naționalismului rusesc și a politicii expansioniste în Asia Centrală. Noua politică, inaugurată imediat după insurecția poloneză din ianuarie 1863, a fost cel mai consecvent aplicată în anii domniei țarului Alexandru al III-lea (1881-1894) și a lui Nicolaie al II-lea (1894-1917). Politica de rusificare din a doua jumătate a secolului al XIX-lea nu a fost declanșată simultan în toate regiunile Imperiului Rus, ci în ani diferiți și din motive diferite. Primele victime ale naționalismului rusesc din această perioadă au fost polonezii și lituanienii, care încercaseră să-și recapete libertatea cu armele în mână. După 1863, Polonia devine un oarecare teritoriu aflat sub supravegherea nemijlocită a țarului și administrat de un funcționar rus. Mai apoi, în perioada lui Alexandru al III-lea, această țară își pierde până și numele, fiind redenumită „provincia Vistula”. Tot atunci, autoritățile imperiale ruse au inițiat persecuțiile împotriva limbii și culturii ucrainene, adoptând o hotărâre care interzicea publicarea ziarelor și revistelor în limba ucraineană. În 1876 a urmat o altă hotărâre, prin care era interzisă publicarea cărților în limba ucraineană (cu excepția documentelor istorice și a operelor literare vechi).

După polonezi, lituanieni, ucraineni, chiar dacă nu s-au numărat printre răsculați, românii din Basarabia au devenit și ei victime ale politicii de rusificare din a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Așa-zisul pericol al „românizării Basarabiei” a fost motivul care a alarmat autoritățile Imperiului Rus nu mai puțin decât răscoala polonezilor sau perspectiva transformării ucrainenilor într-o națiune aparte de cea rusă. Printr-o serie de acte administrative a început excluderea limbii române din școlile din Basarabia și declanșarea unei intense politici de rusificare. Această politică nu a fost abandonată total nici chiar în perioada revoluției ruse din 1905, având consecințe nefaste pentru limba, cultura și identitatea românească din Basarabia, dar, în mod paradoxal, contribuind și la consolidarea etnică românească și la apariția mișcării naționale în Basarabia. Utilizată pentru a consolida Imperiul Rus, aflat într-o criză continuă, politica de rusificare a contribuit, în definitiv, la erodarea și prăbușirea lui.

În cei 200 de ani care au trecut de la raptul țarist asupra Basarabiei, populația din acest teritoriu a fost afectată considerabil. Timp de peste un secol, autoritățile țariste au promovat între Prut și Nistru o politică de izolare etnică și culturală, de deznaționalizare și rusificare, ceea ce a împiedicat participarea plină a Basarabiei la procesul de modernizare și dezvoltare națională pe care l-a traversat poporul român alături de celelalte popoare din Europa. Prin documentele deosebit de valoroase pe care le conține, volumul se constituie într-un instrument indispensabil muncii de cercetare a trecutului Basarabiei în dramatica perioadă cât aceasta s-a aflat sub dominația imperiului țarist (1812-1918).

Ion Constantin

Iulian Oncescu, *Texte și documente privind istoria modernă a românilor (1774 – 1918)*, Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2011, 686 p.

După anul 1989, a existat în istoriografia noastră un efort deosebit de editare al unor texte și documente importante ale istoriei României. Pe această linie merită aici a fi amintit un remarcabil volum de texte intitulat *Istoria României în texte*, apărut la Editura Corint din București în anul 2001, care încununează efortul colectiv a unui grup de istorici, alcătuit aproape în totalitate din cadre didactice de la Facultatea de Istorie a Universității din București – Bogdan Murgescu, Alexandru Barnea, Ion Bucur, Simion Câlția, Ion Cârjă, Adrian Cioroianu, Alin Ciupală, Antal Lukacs, Ecaterina Lung, Mirela Luminița Murgescu, Constantin Petolescu, Bogdan Popovici, Florin Țurcanu - coordonați de istoricul Bogdan Murgescu ce au elaborat un remarcabil volum de texte ce abordează întreaga istorie a României. În ceea ce privește istoria modernă a Românilor eforturi semnificative de redare a unor texte și documente sunt datorate istoricului Nicolae Isar, în cadrul unor lucrări de sinteză care sunt însoțite de culegeri de documente¹,

¹ Nicolae Isar, *Istoria modernă a românilor. Edificarea statului național (1848-1866)*, Editura Universității din București, București, 2002; Idem, *Principatele Române de la 1821 la 1848. Sub semnul renașterii naționale*, Editura Universității din București, 2004; Idem, *Din istoria politică a Principatelor Române. De la fanarioți la domniile naționale (1774- 1829)*, Editura Universității din București, 2008.

istoricului Laurențiu Vlad¹, istoricului Stelian Neagoe², sau istoricilor Iulian Oncescu, Ion Stanciu și Emanuel Plopeanu³.

În acest context al editării de texte și documente referitoare la epoca modernă a apărut în anul 2011 la editura Cetatea de Scaun din Târgoviște o nou volum intitulat *Texte și documente privind istoria modernă a românilor (1774 – 1918)*, elaborat de Iulian Oncescu.

Autorul precizează în *Introducerea* lucrării că toate volumele de texte și documente elaborate anterior și menționate mai sus au fost folosite în realizarea culegerii sale, acestea constituind, pe lângă alte surse de informare, un model și o sursă generoasă de inspirație .

Lucrarea reproduce de această dată, parțial, volumele de texte și documente elaborate anterior, în care au fost făcute însă unele modificări, și la care s-au adăugat la acestea și alte peste 100 de noi de texte și documente referitoare la istoria modernă a Românilor. Volumul *Texte și documente privind istoria modernă a Românilor (1774-1918)*, pornește de la o premisă bine motivată de o serie de considerente de ordin didactic, și se vrea a fi un instrument de informare direct și rapid, pentru studenți dar și pentru cadre didactice, precum și pentru publicul larg interesat de istorie și de cunoașterea evoluției istorice a societății românești în epoca modernă.

În acest sens, Iulian Oncescu a pornit de la o selecție, pe cât posibil sistematică, de texte și documente socotite de referință pentru istoria modernă a Românilor. Textele și documentele cuprinse în volum caută, în fond, să contribuie la efortul contemporan de a intra în domeniul complex al vieții interne și al relațiilor internaționale ale românilor, de a cunoaște spiritul și trăsăturile configuratoare, ce au caracterizat acest interval de timp, permițând astfel un acces direct la psihologia veritabilă epocii moderne.

Selecția mărturiilor istorice din volum începe cu anul 1774, punctându-se printr-o serie de documente relevante, întreaga perioadă până la evenimentele anului 1918. Accentul a fost pus pe marile momente ale istoriei noastre moderne : 1821, 1848, 1859, 1877-1878, 1918, nefiind însă uitate nici perioadele 1774-1821, 1821-1848, 1848-1859, 1859-1866, 1866-1878, 1878-1914, 1914-1918. Au fost, astfel, cuprinse în lucrare texte oficiale (proclamații, constituții, legi, tratate internaționale), programe politice, texte doctrinare, discursuri politice, analize economice, texte literare evocatoare, relatări de călătorie, descrieri etc.

¹ *Conservatorismul românesc. Concepte. Idei. Programe*, antologie, prefață, note introductive, bibliografie și indici de Laurențiu Vlad, Editura Nemira, București, 2006.

² *Cuza Vodă. România*, volum alcătuit și editat de Stelian Neagoe, Editura Machiavelli, București, 2009.

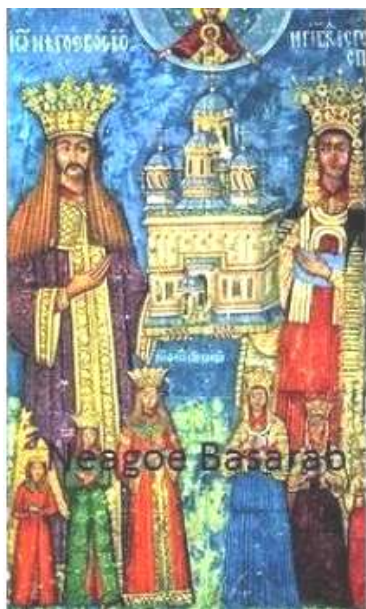
³ Iulian Oncescu, Ion Stanciu, Emanuel Plopeanu, *Texte și documente privind istoria modernă a Românilor*, vol. I (1774-1866), Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2009; Iulian Oncescu, Ion Stanciu, Emanuel Plopeanu, *Texte și documente privind istoria modernă a Românilor*, vol. II (1866-1918), Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2009.

Textele și documentele din volumul de față sunt redactate în forma în care au fost redactate în originalul folosit sau în sursele de unde au fost preluate. În ansamblu, culegerea dorește să lumineze și mai mult sensurile și semnificațiile proceselor și evenimentelor uneia dintre cele mai frământate dar și bogate perioade de împliniri și de frământări din întreaga istorie a românilor.

Documentele și textele folosite în volum au fost deseori reduse și s-a păstrat doar ceea ce era esențial, astfel ceea ce s-a reținut să aibă relevanță, să fie demn de interes.

Autorul creștomăției a făcut un efort deosebit, pentru întocmirea prezentului volum, consultând și parcurgând un amplu material documentar. Volumul, în opinia noastră a reunit cele mai importante selecții de texte și documente oferind astfel repere deosebite, pentru istoria modernă a Românilor.

Ramona Stanciu

Radu Ștefan Vergatti, *Neagoe Basarab. Viața, opera, domnia*, Ediția a II-a revăzută și adăugită, Curtea de Argeș, Editura Episcopiei Argeșului și Muscelului, 2009, 200 p.

Cartea *Neagoe Basarab. Viața, opera, domnia*, ediția a II-a revăzută și adăugită, a fost scrisă de Domnul prof. univ. dr. Radu Ștefan Vergatti, membru al Academiei Oamenilor de Știință din România și publicată, cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părintelui Arhiepiscop Calinic al Argeșului și Muscelului, la Editura Episcopiei Argeșului și Muscelului într-un moment special.

Anul 2009 marca proclamarea locală a îndreptățitei canonizări a Sfântului Neagoe Basarab. Întrucât au progresat cunoștințele despre Neagoe Basarab iar în sufletul autorului mocneau ideea și dorința de reda gândurile din trecut, revizuite și îmbogățite, a apărut această nouă ediție. Volumul aduce la zi cunoștințele despre Neagoe Basarab și, totodată, contribuie cu o viziune personală la înțelegerea modului în care domnul a făcut o lucrare deosebită pentru țară.

Originalitatea volumului este dat atât de bogăția informațiilor de ultimă oră, puse în contextul și mentalitatea perioadei respective, cât și de interpretarea, în manieră personală, a unor aspecte trecute cu vederea în cazul multor personalități. Unul dintre aceste aspecte este dimensiunea religioasă a Domnului Neagoe Basarab, canonizat pe bună dreptate sfânt, care și-a pus amprenta e întreaga sa viață și lucrare. Neagoe Basarab a fost un om credincios, cu frică de Dumnezeu, care s-a sprijinit pe Biserica Ortodoxă dar a și susținut-o cu numeroase dării. Din această împreună lucrare a Bisericii și a Domnului, țara a avut de câștigat și, după

cum spunea Bogdan Petriceicu Hașdeu, perioada domniei lui Neagoe Basarab a fost „o epocă excepțională de pace și cultură în mijlocul unei întunecoase furtuni de mai mulți secolii”.

Autorul cărții nu se oprește la dimensiunea religioasă ci prezintă relația dintre latura teoretică, existentă în *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Theodosie* și cea practică, rezultată din activitatea și munca zilnică a lui Neagoe Basarab atât în relația cu Biserica dar și cu țara pe care o conducea, cu vecinii etc..

Relevarea acestor noi aspecte aduce în prim plan noile perspective pe care Neagoe Basarab le-a deschis pentru urmașii săi.

Volumul, alcătuit din cinci capitole care evidențiază confruntarea celor două lumi la Dunărea de Jos, viața lui Neagoe, țara și oamenii săi, politica sa externă, intențiile și realizările este destinat atât publicului larg cât și specialiștilor.

Cu multă abilitate autorul a „topit” în text pasaje din documente și lucrări erudite pentru a face volumul accesibil publicului larg dar, totodată, a „sprijinit” textul pe un aparat critic corespunzător atât pentru folosul specialiștilor cât și pentru susținerea contribuțiilor personale într-o manieră științifică.

Convingerea autorului este că toate elementele prezentate în carte sunt de o însemnătate extremă atunci când se emit judecăți de valoare asupra domnilor. Pornind de la cuvântul Sfintei Scripturi că pomul se cunoaște după roade, autorul conchide că și „un conducător de stat se impune prin ce lasă după el”.

Cuvântul scris este însoțit de excursul iconografic cu scopul de a descrie cât mai aproape de realitate, aspecte din personalitatea și activitatea lui Neagoe Basarab, acest „*Marc Aureliu al Țării Românești ...*” după cum îl numea Bogdan Petriceicu Hașdeu, „*ctitor cu calități excepționale pentru crearea civilizației medievale românești*”, după cum îl consideră Profesorul univ. dr. Radu Ștefan Vergatti.

Recomandăm cartea atât specialiștilor cât și tuturor iubitorilor de istorie, cultură și înțelegere a rostului fiecăruia dintre noi pe acest pământ. Cartea este scrisă într-un stil viu, incitant, cu argumente raționale, clare și concis formulate, care sprijină afirmațiile personale și noile dimensiuni pe care cititorul le va descoperi parcurgând acest volum.

Daniel Gligore

España y Rumania. Espacios, sociedades y fronteras. Spania și România. Teritorii, societăți și frontiere (coord. Porfirio Sanz Camañes), Universidad de Castilla-La Mancha, 2006;

România și Spania. Identitate națională și edificarea statului național secolele XV-XXI. Rumania y España. La identidad nacional y la construcción de los estados nacionales, (coord. Ion Stanciu, Iulian Oncescu), Editura Transversal, Târgoviște, 2008;

España y Rumania. De las monarquías autoritarias a la democracia (siglos XIV-XX). Spania și România. De la monarhia autoritară la democrație (secolele XIV-XX) (coord. Porfirio Sanz Camañes, Jesus Molero Garcia), Editura Transversal, Târgoviște, 2009.

Cele trei lucrări apărute în anii 2006, 2008, 2009, sunt rezultatele cooperării academice în domeniul istoriei dintre Facultatea de Științe Umaniste, *Centrul Pentru Cercetarea Istoriei Relațiilor Internaționale și Studii Culturale „Grigore Gafencu”*, din cadrul Universității „Valahia” din Târgoviște, cu Facultatea de Litere, *Departamentul de Istorie* al Universității Castilla - La Mancha (Ciudad Real), Spania.

Primul volum, apărut în această serie de trei în anul 2006, intitulat *España y Rumania. Espacios, sociedades y fronteras. Spania și România. Teritorii, societăți și frontiere* conține comunicările susținute în cadrul primului *Seminar Internațional Româno-spaniol* care a avut loc în Spania la Ciudad Real, în perioada 28-29 noiembrie 2005, sub directa îndrumare și conducere a celor doi directori ai Seminarului - prof. univ. dr. Ion Stanciu din partea Universității „Valahia” din

Târgoviște, și prof. univ. dr. Porfirio Sanz Camañes, din partea Universității Castilla - La Mancha. Volumul conține o serie de articole și studii care marchează momente deosebite din istoria celor două țări - România și Spania - și abordează totodată o serie de aspecte comune sau divergente dintre cele două națiuni. Astfel, relațiile româno-spaniole în timpul celui de-al doilea război mondial, sunt obiectul unui studiu amplu realizat de Ion Calafeteanu intitulat *Relații româno-spaniole, 1939-1944*. Diverse aspecte ale contactelor dintre spanioli și spațiul românesc sunt prezentate în articolul realizat de Miguel Cortes Arrese numit *Privire asupra călătoriilor și călătorilor spanioli prin România*). Într-un alt studiu intitulat - *Privire asupra călătoriilor și călătorilor spanioli prin România*, geograful Vasile Loghin realizează o paralelă geografică între Spania și România.

Remarcabil este în acest volum studiul realizat de Ion Stanciu ce tratează *Modele istorice în emigrația românească în străinătate*, și care prezintă un istoric al emigrației românești în perioada 1880-1989. Situația noului context creat de integrarea României în Uniunea Europeană dar și modelul spaniol sunt aduse în discuție de studiul lui Daniel Cosmin Comănița, *Integrarea României în Uniunea Europeană* - și cel a lui Jesus Francisco Santos, *Inegalități și procesul dezvoltării teritoriale în Uniunea Europeană: experiența dezvoltării rurale în Castilla - La Mancha un exemplu util României*-. Paralele interesante între România și Spania sunt realizate în articolul realizat de Cayuela Fernandez și Jose Gregorio intitulat *Emigrație, istorie și societate în Spania și România* și cel a lui Soledad Campos Diez, *Abordarea istorică a textelor constituționale: Constituția spaniolă din 1869 și Constituția României de la 1866*. Lupta antiotomană a românilor în secolele XV-XVIII, apare în acest volum din perspectivă românească prin studiul Mariei Georgescu numit *Dimensiunea internațională a luptei antiotomane a românilor între secolele XV-XVIII*, cât și spaniolă, realizată de Gonzáles Cuerva Ruben.

Deosebit de relevante sunt și studiile semnate de Jesus Molero Garcia, *Frontiera maurilor. Conflict și conviețuire în Spania Evului Mediu* și Cecile Vilvandre de Sousa, *Estetica transgresiunii în teatrul lui Eugen Ionescu*. Volumul amintit realizat în colaborare română-spaniolă a fost publicat în limbile spaniolă, engleză, franceză și română.

Mergând pe aceeași linie a preocupărilor comune, istoricii români și spanioli au participat la *Cel de al doilea Seminar internațional româno-spaniol*, desfășurat de această dată la Târgoviște în perioada 28 mai - 3 iunie 2007, fiind găzduit de Facultatea de Științe Umaniste a Universității „Valahia” și de *Centrul Pentru Cercetarea Istoriei Relațiilor Internaționale și Studii Culturale „Grigore Gafencu”* și coordonat de cei doi directori ai Seminarului - prof. univ. dr. Ion Stanciu din partea Universității „Valahia” din Târgoviște, și prof. univ. dr. Porfirio Sanz Camañes, din partea Universității Castilla - La Mancha.

Această nouă întâlnire din 2007 a avut ca rezultat publicarea unui nou volum de studii și articole la care și-au adus contribuția cadre didactice ai

universităților „Valahia” și Castilla - La Mancha (Ciudad Real). Tematica aleasă de această dată, *România și Spania. Identitate națională și edificarea statului național secolele XV-XXI. Rumania y España. La identidad nacional y la construcción de los estados nacionales*, a permis, așa cum aminteam, mai un an mai târziu, în 2008, să apară un nou volum sub același titlu la Editura Transversal din Târgoviște, coordonat acum de Ion Stanciu și Iulian Oncescu și care însumează 217 pagini. Volumul conține o serie de studii și articole ce tratează subiecte precum constituirea identității culturale, naționale sau etnice în România și Spania. Astfel, Porfirio Sanz Camañes publică un studiu ce prezintă evoluția monarhiei spaniole din 1469 până la 1700, ridicarea, măreția și declinul ei intitulat *Edificarea monarhiei spaniole: ridicarea, măreția și declinul ei*, arătând că acțiunile acestei instituții au determinat cursul istoriei națiunii spaniole în întreaga perioadă modernă. Maria Georgescu la rândul ei demonstrează într-un studiu deosebit intitulat *Influențe occidentale în identitatea culturală românească în sec. XVII-XVIII: arta epocii brâncovenești*, că identitatea culturală românească a fost influențată de arta din epoca brâncovenească.

Jesus Molero Garcia, abordează la rândul său în studiul numit *Spania medievală: între fragmentarea politică și semnele identității colective*, factorii care au contribuit la construirea identității naționale spaniole în epoca medievală, care a fost o epocă a contrastelor. Studiul dorește să ofere astfel o sinteză a evoluției politice în Peninsula în evul mediu.

Ion Stanciu și Iulian Oncescu tratează chestiunea identității naționale în Principatele Române moderne în studiul intitulat *Două relatări franceze privitoare la afirmarea identității moderne românești la mijlocul secolului al XIX-lea*. Elementele componente ale noii identități românești de la mijlocul secolului al XIX-lea apar astfel celor doi călători francezi, J.A.Vaillant și Bois le Compte în toată articularea lor complexă. În mijlocul schimbărilor generale, această nouă identitate națională românească părea să încline spre a capitaliza pe o soluție politică în primul rând. Observatorii francezi au izbutit să descrie, să înțeleagă și să se informeze asupra întregului proces cu o remarcabilă acuratețe și în mod surprinzător să anticipeze direcția în care identitatea românească evolua în epoca respectivă.

Un alt punct de vedere a procesului de construire a identității naționale de această dată în Spania îl regăsim în studiul lui Francisco J. Moreno del Campo intitulat *Moriscii și țiganii. Constituirea statului și izgonirea minorităților din Spania - sec. XVI-XVIII*, care prezintă căi divergente de creare a statului modern spaniol și atitudinea față de minoritățile etnice din Spania. Cu moriscii problema era fundamental religioasă iar țiganii erau obligați să renunțe la proprii lor limbă dar și la tradiții.

Problema minorităților în spațiul românesc este abordată de Gheorghe Sbârnă în studiul său intitulat *Stat național, minorități naționale și reglementări*

juridice la începuturile României interbelice. După primul război mondial și crearea României Mari, românii au adoptat spiritul de toleranță față de toate minoritățile pe toată durata interbelică bazat pe principiile libertății și dreptății consemnate și întărite de reglementările juridice adoptate de statul român.

Ion Calafeteanu abordează în studiul său *Naționalism și diplomație. Un episod din relațiile româno-spaniole în anul 1941* un moment al relațiilor diplomatice româno-spaniole, din anul 1941, arătând că îndepărtarea legionarilor de la putere a produs un regres al acestor relații. Totuși momentul a fost repede depășit relațiile dintre România și Spania cunoscând un trend pozitiv. Jesus F. Santos Santos prezintă în studiul său numit *Noi provocări la adresa statelor europene în secolul XXI: conceptul de guvernare aplicat la dezvoltarea rurală în actualele modele de administrație teritorială în Castilla - La Mancha, Spania* cum se aplică politicile Uniunii Europene într-o regiune rurală a Spaniei care poate fi un model și în zonele rurale din România. Silviu Milou și Elena Dragomir abordează în studiul lor intitulat *Edificarea unei noi identități a statului estonian după colapsul Uniunii Sovietice*, problema construirii identității naționale estoniene după 1991, anul proclamării independenței, când în Estonia au fost aplicate o serie de reforme economice și sociale.

În ultimul studiu din volum intitulat *În căutarea identității: tineretul și culturile în spațiul european*, Carmen Diaconescu arată efortul tineretului român care pleacă, temporar sau nu, aflat în căutarea unei identități în Europa. Și cel de-al doilea volum este elaborat în limbile engleză și franceză, fiecare studiu având și un rezumat în engleză dar și în spaniolă și română.

Un al treilea volum comun apărut în 2009 tot la Editura Transversal din Târgoviște, coordonat de această dată de Porfirio Sanz Camañes și Jesus Molero Garcia, este rezultatul celui de al treilea *Seminar internațional româno-spaniol* și a colaborării dintre profesorii Facultății de Științe Umaniste a Universității „Valahia” din Târgoviște, *Centrul Pentru Cercetarea Istoriei Relațiilor Internaționale și Studii Culturale „Grigore Gafencu”*, și cei ai Facultății de Istorie și Științe Politice a Universității „Ovidius” – Constanța precum și profesorii Departamentului de Istorie al Universității Castilla - La Mancha (Ciudad Real), desfășurat în Spania în anul 2008, are ca subiect *España y Rumania. De las monarquias autoritarias a la democracia (siglos XIV-XX). Spania și România. De la monarhia autoritară la democrație (secolele XIV-XX)*.

Ion Stanciu, în deschiderea volumului, în studiul intitulată *Bilanțul monarhiei constituționale în România în ajunul primului război mondial*, prezintă perioada monarhiei în România, de la venirea în țară a lui Carol I (1866) și până la moartea acestuia, în 1914. Carol a reușit – după aprecierea autorului – să facă pe parcursul a trei stadii diferite, din monarhia constituțională arbitru incontestabil și efectiv al vieții politice românești cu o contribuție clară în consolidarea statului, a economiei, culturii și armatei.

Spania medievală este prezentată de Raquel Torres Jimenez, în studiul său numit *Biserica, religia și edificarea construcției politice spaniole - sec. XIII-XV*). Autoarea studiază rolul Bisericii și al creștinismului în configurarea puterii regale spaniole între secolele XIII și XV ocupându-se și asupra politicii ecleziastice a regilor spanioli. Subiectele abordate sunt prezentate în contextul teoriilor politice, al perspectivei mondiale și al viziunilor comune Evului Mediu.

Enrique Solano Camon în studiul său *Coroana și regatele în Spania modernă timpurie. De la regii catolici la sfârșitul dominației habsburgice*, prezintă procesul complex de transformare a organizării politice și instituționale spaniole încă din perioada Spaniei medievale și până la începutul epocii moderne. Un alt studiu intitulat *Structurile puterii. Încercările autohtone de instaurare a monarhiei ereditare în Principatele Române - sec. XVIII*, aparține Iolandeii Țighilii care prezintă încercări autohtone timpurii de stabilire a unei monarhii ereditare în Principale Române încă din secolul al XVII-lea. Sunt prezentate trăsăturile permanente ale domniei în Țara Românească și Moldova dar și faptul că încercările de instaurare a unei monarhii autohtone ereditare au eșuat după anul 1711 cand începeau domniile fanariote.

Ideea ducerii unui principe străin pe tronul României și preocupările în acest sens în prima jumătate a secolului al XIX-lea sunt prezentate de Iulian Oncescu în studiul său *Așteptările românilor de la monarhia constituțională la 1866*). Autorul arată că războiul Crimeii (1853-1866) și Congresul de pace de la Paris (1856) ar fi putut admite ideea unui principe străin și în strânsă legătură, cea a unirii Moldovei cu Valahia în ciuda faptului că diplomația europeană respingea atunci categoric această posibilitate. Cererile românilor la 1857: autonomia, Unirea, prinț străin ereditar și guvernământ constituțional, au fost înfăptuite în timp ultima dintre ele la 1866. Sunt evidențiate așteptările românilor de la monarhia constituțională în 1866 precum și dorința de stabilitate internă a țării. Recunoașterea domniei ereditare a prințului Carol în octombrie 1866 avea să deschidă încet dar sigur calea către independență și astfel așteptările românilor aveau să fie și ele îndeplinite ulterior.

Francisco Alia Miranda analizează în studiul său *Ridicarea și căderea regimurilor politice. De la Prima la a Doua Republică în Spania, 1863-1939*, cauzele ascensiunii și decăderii regimurilor politice din Spania în perioada 1873-1939 când monarhia a alternat cu sistemul republican. Autorul studiului remarcă că există un factor repetitiv în această perioadă care a influențat decisiv schimbările politice ale perioadei : intervenționismul militar.

Proiectul dinastic din România în perioada interbelică este de asemenea prezentat de către Daniel Citirigă și Florin Anghel în studiul lor intitulat *Proiecte dinastice ale monarhiei române în timpul perioadei interbelice*. În această perioadă monarhia a jucat un rol important în politica externă a statului român, iar planurile dinastice au vizat pe aproape toți copiii cuplului regal, Ferdinand I și

regina Maria. Această acțiune a Casei Regale din România din perioada interbelică a fost bine construită din punct de vedere al obiectivelor urmărite insistând pentru întărirea statutului internațional al României Mari.

Urmările decăderii monarhiei spaniole din 1931 sunt prezentate de Damian A. Gonzales Madrid în studiul *Conducător al Spaniei prin grația lui Dumnezeu. Spania sub dictatură franchistă, 1939-1977*. Acesta arată că sistemul republican a ajutat la restaurarea în Spania a unui regim democratic autentic până în anul 1936, când Francisco Franco a dat o lovitură de stat. După războiul civil (1936-1939), a urmat în Spania dictatura lui Franco până în 1977. Gheorghe Sbârnă prezintă în acest volum un studiu *Drumul spre monarhia autoritară. Abandonarea democrației în România, 1937-1938*, unde insistă pe analiza celor trei factori de putere care au acționat pe scena politică a României în ultima decadă a perioadei interbelice: Monarhia, Guvernul și Parlamentul. Anul 1938 a marcat instaurarea monarhiei autoritare a lui Carol al II-lea prin care regimul democratic din România a luat sfârșit o lungă perioadă de timp.

Jose Antonio Castellanos Lopez pune în discuție în studiul său intitulat *Spania și autonomiile așa numita problemă regională* ca una din cele mai problematice aspecte cu care se confruntă statul spaniol în perioada contemporană. Studiul analizează practic tărziția de la un sistem centralist la unul al autonomiilor.

Carmen Diaconescu și Ioana Munteanu abordează în studiul lor *-Percepții privind migrația externă a forței de muncă. Cazul României-* problema imigrației forței de muncă din România în perioada premergătoare și cea de după integrarea României în Uniunea Europeană, dar și efectele acestui fenomen pe termen lung. Și cel de-al treilea volum este elaborat în limbile engleză și franceză, fiecare studiu având și un rezumat în engleză dar și în spaniolă și română.

Toate cele trei volume prezintă și câte o mică biografie a autorilor studiilor. Cele trei volume prezentate, ca rezultate ale colaborării istoricilor români și spanioli, sunt o inițiativă reușită, invitând astfel la noi realizări editoriale în general în domeniul istoriei și mai ales în domeniul comun al relațiilor dintre Români a și Spania.

Iulian Oncescu

Ion Bulei, *Românii în secolele XIX-XX – Europeanizarea*, Editura Litera Internațional, București-Chișinău, 2011, 320 p.

Autorul reia în paginile acestei ultime cărți scrisă de domnia sa o temă care-i este familiară, deoarece a mai tratat-o cu alte prilejuri. Cred că ar fi trebuit părăsită afirmația că românii au dorit să urmeze drumul parcurs de europenii din occidentul continentului, să-i imite pe aceștia. Nu trebuie să se uite că secolele XIX-XX au fost cele ale marilor realizări ale românilor, cele ale celei de a doua Renașteri românești. Atunci românii și-au realizat independența și unificarea tuturor provinciilor ajungând la constituirea României Mari. Autorul, Ion Bulei, nu trebuia să uite că actul din 1859, formarea României moderne, a fost premergător și model pentru unificarea Italiei și Germaniei. Deci aici logica istorică, evoluția faptelor, infirmă teza esențială a autorului. Românii nu au trebuit să meargă pe drumul imitatorilor locuitorilor din occidentul Europei, ci au fost ei înșiși cei ce au trasat o cale deosebită.

Condițiile grafice în care a fost prezentată cartea sunt într-adevăr excepționale. Mă refer aici la ilustrație, la folosirea grafiei pe fond alb și pe fond negru, la imagini alese cu multă atenție pentru a grăi de la sine în sprijinul cuvântului scris. Este elementul care recomandă cel mai mult această carte.

În fine, nu cred că adăugarea notelor lui C. Rezachevici despre domni români și administratori ai Transilvaniei aduc un element pozitiv pentru valoarea cărții.

Radu Ștefan Vergatti

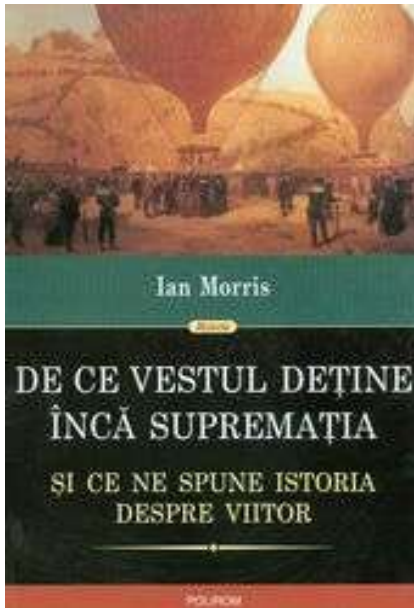
Marta Petreu, *Diavolul și ucenicul său: Nae Ionescu – Mihail Sebastian*, Editura Polirom, Iași-București, ediția a II-a, revăzută și adăugită, 2010, 310 p.

M-am aplecat asupra acestei cărți punându-mi întrebarea dacă discutarea celor două personalități creatoare de cultură și civilizație poate fi limitată la o simplă lucrare. Întrebarea este firească în condițiile în care se abordează mai intens situația intelectualului român, sau din România, în perioada interbelică. Mă refer aici la lucrarea lui Lucian Boia, care a atacat lumea intelectualității românești dintre anii 1930-1950. Din păcate, Lucian Boia a mers pe linia caracteristică lui, de a reliefa exclusiv aspectele negative din comportarea oamenilor care au muncit cu și în slujba cărții în România.

În revanșă, Marta Petreu încearcă, într-o manieră ponderată, să scoată în evidență ce a fost pozitiv, ce a rămas în urma muncii celor doi. Nu trebuie să se uite că profesorul Nae Ionescu, deși nu a scris prea mult, a format o întreagă pleiadă de generații. Între cei care-i datorează formarea mentală profesorului Nae Ionescu s-a înscris și Mihail Sebastian. Deși Nae Ionescu a fost acuzat că s-a înrolat între ideologii mișcării de dreapta, iar Mihail Sebastian era un talentat dramaturg evreu, între cei doi s-a înfiripat o puternică legătură moțională. Ea rezultă din conținutul cărții ce redă, în special, biografia și formația lui Mihail Sebastian – oglindă a muncii profesorului Nae Ionescu. S-ar putea crede, la un moment dat, că cei doi, Nae Ionescu și Mihail Sebastian, au fost legați și datorită provenienței lor din același oraș dunărean, Brăila.

Este meritul Martei Petreu de a fi surprins și demonstrat în mod convingător și mai ales pe bază de documente legătura dintre cei doi intelectuali din România interbelică. De aici se poate ajunge la o altă întrebare. Gânditorii, indiferent de orientarea lor ideologică, nu contribuie în mod egal, printr-o colaborare constructivă, la dezvoltarea poporului căruia le aparțin?

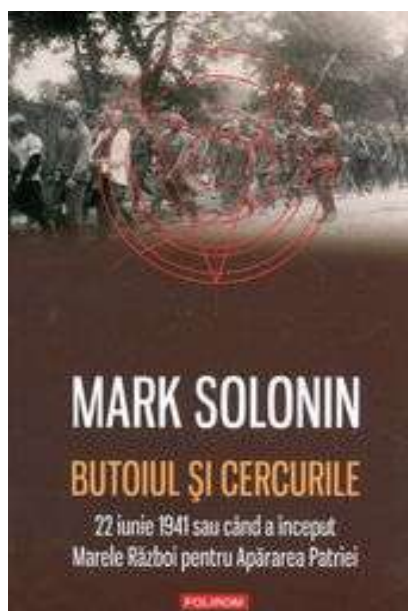
Radu Ștefan Vergatti

Ian Morris, *De ce vestul deține încă supremația și ce ne spune istoria despre viitor*, Editura Polirom, Iași-București, 2012, 576 p.

Titlul cărții scrisă de Ian Morris reprezintă o întrebare căreia au încercat să-i răspundă numeroși savanți. În aceste condiții, firesc, mă pot întreba în ce constă originalitatea lui Ian Morris, ce a adus el nou. Răspunsul imediat și concludent este clar. Autorul nu a îmbogățit gândirea și cunoștințele comunității științifice. Calitatea cărții sale constă în capacitatea de a sintetiza în paginile ei punctele de vedere anterioare. Acum se scoate în evidență un element oarecum la modă: geopolitica. Accentuându-se poziția geografică a Europei, peninsula a Asiei, se evidențiază stabilirea legăturilor intercontinentale. În cadrul lor se caută să se evidențieze superioritatea gândirii pragmatice, creatoare, speculative, uneori destructive a europenilor în raport cu celelalte popoare ale lumii. Aici se face o nouă deosebire. Este aceea dintre locuitorii din vestul și cei din estul continentului. Se dă o pondere nejustificat de mare acelorora din vestul continentului. Din acest punct de vedere se judecă și perspectiva viitorului. Se consideră o superioritate continuă a vestului Europei. Nu cred justificat acest punct de vedere. Autorul ar fi trebuit să țină seama de oboseala populației europene, de incapacitatea de progres demografic, de scăderea ponderii pe plan economic, de incapacitatea de a-și afirma valențele pe plan mondial. Cu toate acestea recomand cartea pentru că este un util exercițiu de sinteză.

Radu Ștefan Vergatti

Mark Solonin, *Butoiul și cercurile: 22 iunie 1941 sau când a început Marele Război pentru Apărarea Patriei*, Editura Polirom, Iași-București, 2012, 440 p.

Subiectul cărții lui Mark Solonin este mult dezbătut. Autorul, deși ziarist și inginer de aeronave, fără studii universitare de istorie, caută să răspundă întrebării cine a declanșat războiul dintre Uniunea Sovietică stalinistă și Germania hitleristă. Răspunsul nu este ușor de dat. Ani de zile în șir istoriografia sovietică și, apoi, cea rusă au acreditat ideea că forța agresoare a fost Germania hitleristă. Mark Solonin, pe baza unei documentații ample, a dovedit că, în realitate, agresorul a fost Iosif Visarionovici Djugașvili Stalin. El a pregătit atent, tenace, cu multă abilitate atacul împotriva Germaniei. Uzinele și fabricile din Uniunea Sovietică au fost subordonate lucrului în favoarea armatei. Unitățile militare din Uniunea Sovietică au fost înzestrate cu tancuri și cu artilerie perfecționate. S-a beneficiat și de pe urma instruirii în U.R.S.S. a militarilor germani care, în conformitate cu prevederile tratatului de la Versailles, nu aveau voie să treacă la operații de instrucție în propria țară. Este drept, aviația sovietică a fost deficitară față de cea germană. În această direcție, însă, I. V. Djugașvili Stalin a știut să utilizeze ajutorul american.

Generalissimul sovietic a știut cum să folosească oficiile sovietice de propagandă pentru a fi el prezentat ca mare strateg și a exploata din plin victoria U.R.S.S. S-a știut să se treacă sub tăcere cauza principală a victoriilor germane în prima parte a războiului. Solonin aduce în discuție o realitate neglijată de istoriografia sovietică, rusă și nu numai: în timpul războiului cu Germania,

numeroși oșteni ruși – soldați și ofițeri – în vârstă de peste 35 de ani, au dezertat și s-au înrolat în armata germană. Atitudinea lor se explică prin trăirea în timpul copilăriei și tinereții a regimului țarist. Acesta le permisesse să cunoască un alt mod de viață care îi determinase să aibă o ură neostoită împotriva comunismului. S-ar putea ca aceasta să fi fost cauza esențială a victoriilor germane din prima parte a războiului. Este un punct de vedere al lui Solonin, care luptă cu cele scrise în trecut și chiar și astăzi, recomandând astfel această carte.

Radu Ștefan Vergatti

Octavia-Luciana Porumbeanu Madge, *Bibliotecile medicale și utilizatorii de informații din România în era digitală*, Editura Universității din București, 2011, 194 p.

Tema abordată de d-na Octavia-Luciana Porumbeanu Madge în lucrarea pe care dorim să o prezentăm în rândurile de față este una foarte apropiată acesteia, având în vedere că autoarea are, până în prezent, o serie impresionantă de cărți, articole și studii științifice în care a abordat subiecte legate de utilizatorii de informații și despre managementul cunoașterii în era digitală. Ceea ce aduce nou în carte este tocmai particularizarea aspectelor mai sus menționate în sfera medicală, domeniu apropiat autoarei, aceasta fiind și absolventă a Facultății de Medicină.

Este unanim acceptat, la nivel mondial, că viitorul bibliotecilor depinde atât de disponibilitatea informațiilor cât și de calitatea acestora, de aceea, pentru ca acestea să nu-și piardă rolul de leader printre furnizorii de informații, trebuie să se concentreze asupra calității serviciilor și informațiilor oferite utilizatorilor proprii prin exploatarea tehnologiei de ultimă oră. Acest fenomen îi este foarte clar autoarei și îl va sublinia pe tot parcursul cărții, cu referire directă la bibliotecile medicale din România.

Lucrarea se bucură de o structură riguroasă, fiind compusă din șase părți, la care se adaugă o bibliografie bine structurată precum și anexele care întregesc din punct de vedere informațional tematica abordată.

Prima parte se referă la rolul bibliotecilor și al bibliotecarilor în era digitală subliniindu-se faptul că instituția bibliotecară, în contextul actual suportă o

desacralizare, nemaifiind văzută ca un templu, ci este concepută ca un organism viu, în continuă prefacere. Pentru a putea supraviețui biblioteca este obligată să excludă anacronismul, adoptând modele noi și flexibile, trecând printr-un proces de adaptare la cerințele societății informaționale, asumându-și noi competențe și responsabilități. Bineînțeles și bibliotecarul a trebuit să se adapteze noilor cerințe ale societății informaționale, trebuind să stăpânească și aspectele legate de tot ceea ce presupune o colecție digitală sau modalitățile de furnizare a informațiilor on line. Autoarea amintește în acest sens doar câteva din rolurile pe care specialistul în informare și documentare trebuie să-l joace în prezent: intermediar, expert în informație, consilier, manager etc. În plus, bibliotecarul care deservește o structură medicală, pe lângă abilitățile profesionale generale trebuie să aibă și cunoștințe medicale care să-i ușureze munca de informare într-un domeniu atât de specific și în care utilizatorii au cerințe strict specializate.

În partea a doua a cărții sunt prezentate bibliotecile universitare medicale românești care funcționează în cadrul universităților și facultăților de profil din Arad, Brașov, București, Cluj Napoca, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Oradea, Sibiu, Târgu Mureș și Timișoara. Autoarea oferă date și informații concludente pentru fiecare din bibliotecile prezentate: istoric, structură, colecții, personal, utilizatori, servicii, baze de date accesibile, publicații proprii, programe de valorificare științifică. Toate acestea se constituie într-o oglindă a fenomenului informațional din domeniul medical reprezentat de către bibliotecile medicale din mediul universitar. De asemenea, este subliniat rolul acestora în strategiile naționale pentru prevenirea și controlul unor situații de urgență și pandemie fiind subliniat cazul implicării active a Bibliotecii Centrale a Universității de Medicină și Farmacie „Carol Davila”- București în acțiunile de informare întreprinse pe perioada existenței focarelor de gripă aviară de pe teritoriul României.

Partea a treia are ca subiect central utilizatorii de informație medicală din România și considerăm că este partea din lucrare care pune în lumină profesionalismul autoarei, care, după cum am amintit mai sus, este specializată pe studiul utilizatorilor de informație în general. Capitolul este cu atât mai interesat având în vedere că se ocupă de utilizatorii specifici ai bibliotecilor medicale ale căror nevoi informaționale au fost descoperite pe baza unor anchete de tip chestionar și interviu. Autoarea abordează în mod interesant conceptul de utilizator de informație medicală, ocupându-se și analizând și cerințele pacienților din România, posibilitățile de acces la informație ale acestora, ce tip de comportament informațional îi caracterizează și ce tipuri de surse de informare preferă.

Partea a patra analizează aspecte legate de necesitatea instruirii în informare a utilizatorilor, în speță ai celor din domeniul biomedical, unde informația este din ce în ce mai abundentă și schimbările continue din practică îi fac dependenți de accesul la date actuale, valide și direct accesibile. În acest sens, autoarea pledează pentru introducerea în curricula universitară a facultăților de profil a unor cursuri

de *Cultura informației* sau de *Metodologia cercetării științifice*, imperios necesare unei instruirii adecvate în domeniul informațional.

Aspectele legate de managementul cunoașterii aplicat la bibliotecile medicale fac subiectul următoarei părți din lucrare. De asemenea, autoarea stăpânește foarte bine conceptele de bază ale domeniului făcând dovada, o dată în plus, a capacității sale de sinteză. Se accentuează faptul că în bibliotecile medicale, medicina bazată pe dovezi și învățarea bazată pe probleme se numără printre aspectele care au condus la necesitatea implementării unui astfel de management.

Ultima parte din lucrare analizează bibliotecile și serviciile de informare medicală în mediul virtual. Este cunoscut faptul că bibliotecile nu mai sunt unicele deținătoare de informații trebuind în acest context să-și dezvolte noi strategii de atragere a utilizatorilor. Aici autoarea subliniază foarte bine rolul pe care trebuie să-l joace bibliotecarul, care trebuie să se poziționeze întotdeauna cu un pas înaintea utilizatorului, în sensul anticipării nevoilor informaționale ale acestuia. Tehnologiile Web 2.0 oferă utilizatorilor posibilitatea de a se conecta virtual cu oricine, de a partaja informații de a genera informații. Nici bibliotecile nu au ratat această șansă și autoarea ne oferă o serie de exemple de acest gen: Active Worlds, Kaneva, Second Life etc.

Sperăm ca cele expuse mai sus să incite cititorul avizat care, parcurgând paginile lucrării de față, la finalul lecturii, va fi mai bogat din punct de vedere informațional. Este o carte bine scrisă, cu o structură clară și care se constituie într-un demers științific important fiind o contribuție de seamă la dezvoltarea atât a domeniului științelor informării, dar și la cel al medicinei.

Agnes-Terezia Erich

Dinu C. Giurescu, Rudolf Dinu, Laurențiu Constantin, *O istorie ilustrată a diplomației românești. 1862-1947*, București, Editura Monitorul Oficial, 2011, 344 p.

La împlinirea a 150 de ani de la înființarea Ministerului Afacerilor Străine, istoricii Dinu C. Giurescu, Rudolf Dinu și Laurențiu Constantin au realizat o valoroasă lucrare monografică privind activitatea acestei instituții până în anul 1947.

În prima parte, redactată de Dinu C. Giurescu, se prezintă contextul istoric în care s-a constituit și a activat Ministerul Afacerilor Străine, începând cu revoluția din 1848 și Unirea din 1859, continuând cu momentele esențiale: cucerirea Independenței de Stat în 1877, tratatul din 1883 semnat cu Germania și Austro-Ungaria, războaiele Balcanice, participarea României la Primul Război Mondial, Marea Unire din 1918, perioada interbelică, anii celui de-al Doilea Război Mondial și încheierea Tratatului de Pace din 1947.

Urmează *Diplomația vechiului Regat (1878-1914)*, capitol semnat de Rudolf Dinu, în care se prezintă organizarea și funcționarea Ministerului Afacerilor Străine, după care se analizează activitățile concrete desfășurate de diplomația românească în perioada respectivă.

Laurențiu Constantiniu prezintă *Diplomația României în perioada 1914-1947*, stăruind asupra modalităților în care miniștrii de externe au promovat interesele naționale, atât în timp de pace, cât și în timp de război. Un loc special este rezervat lui Nicolae Titulescu, cel mai prestigios diplomat român din perioada interbelică și nu numai.

Foarte utile sunt anexele, cuprinzând lista miniștrilor Afacerilor Străine (1962-1947) și a conducătorilor de misiuni diplomatice ale României (1859-1947).

Cartea se încheie cu o bibliografie selectivă și indice de nume proprii.

Valoroase și semnificative sunt ilustrațiile, reprezentându-i pe conducătorii României și miniștrii Afacerilor Străine, precum și monumente istorice, decorații etc din acea vreme.

O apreciere la superlativ pentru Regia Monitorul Oficial, care a publicat această carte de referință pentru istoriografia românească.

Ioan Scurtu

Vespasian V. Pella, *În slujba științei dreptului și a cauzei păcii*. Ediție îngrijită și studiu introductiv de prof. univ. dr. Gheorghe Sbârnă, Ploiești, Editura Karta-Graphic, 2011, 769 p.

Vespasian V. Pella este unul dintre cei mai mari juriști români și, în același timp, o personalitate cu o largă recunoaștere internațională. Este cunoscut mai ales ca autor al “Memorandului Pella”, elaborat în 1932 de juristul român la solicitarea Comitetului pentru Dezarmare Morală al Conferinței pentru Reducerea și Limitarea Armamentelor de pe lângă Societatea Națiunilor, prin care a definit războiul de agresiune ca o “crimă”, care trebuie pedepsită ca atare.

Volumul de față beneficiază de un consistent studiu introductiv elaborat de Gheorghe Sbârnă – excelent cunoscător al activității și operei lui Vespasian V. Pella – în limbile română și franceză.

Urmează un masiv corpus de documente, conținând discursuri, rapoarte, lucrări, comentarii, opinii aparținând diplomatului român. Sunt incluse intervențiile unor juriști străini în cadrul organismelor internaționale, care au susținut ideile lui Pella, apreciind că acesta merita să obțină Premiul Nobel.

Citez, cu titlu de exemplu, cuvintele rostite de delegatul permanent al Belgiei, vicepreședinte al Institutului Internațional de Cooperare Intelectuală: “Toată lumea îl cunoaște pe juristul, profesorul, autorul de opere juridice de renume și pe bună dreptate apreciate, distinsul diplomat Pella /.../ Domnul Pella a înțeles că nu există nici o modalitate mai bună de a evita conflicte armate între popoare decât acela de a le apropia unele de altele sub semnul Justiției”.

Indicele de nume și imaginile de la finalul volumului întregesc o operă valoroasă și necesară, apărută sub egida Fundației Europene Titulescu, la o editură tânără, dar curajoasă, din Ploiești.

Ioan Scurtu